

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1.1 ความเป็นมาของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศที่วางหลักแบ่งแยกอำนาจและมอบการใช้อำนาจอธิปไตยออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภามีหน้าที่หลักคือ การออกกฎหมายใช้บังคับในประเทศ ฝ่ายบริหารประกอบด้วยคณะรัฐมนตรีและฝ่ายปกครองมีหน้าที่วางแผนนโยบายบริหารประเทศและปฏิบัติตามนโยบาย และฝ่ายตุลาการมีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีที่มีข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชนหรือระหว่างเอกชนด้วยกัน นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบกึ่งพรรคโคคโดยประชาชนเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริงเกือบทั้งหมดยังไม่เข้าใจว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สถาปนาให้มีขึ้นโดยคณะบุคคลที่เรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร” นี้คืออะไรและมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของประเทศอย่างไร

ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่ทุกประเทศจะมีไว้สำหรับการกำหนดอำนาจในการปกครองประเทศซึ่งมีรูปแบบการปกครองที่มีการกระจายอำนาจตามหลักการกระจายอำนาจให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งประชาชนของประเทศเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดที่จะเลือกตัวแทนเข้าทำหน้าที่อำนาจด้านนิติบัญญัติและอำนาจด้านบริหารจึงเกิดระบบเลือกตั้งขึ้น ประเทศไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองก็เช่นกัน การเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นก็ตามต่างก็มีความสำคัญต่อรากฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขทั้งสิ้น และส่วนใหญ่ผู้แทนประชาชนในระดับชาติของไทยก็มีรากฐานผ่านมาจากการเป็นผู้แทนในระดับท้องถิ่นด้วย อย่างไรก็ตาม ภายใต้บริบทของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยกลับพบว่านับตั้งแต่ที่ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญฉบับแรกในปี พ.ศ. 2475 จวบจนกระทั่งปัจจุบัน ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ความไม่เป็นที่ประชาธิปไตยหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการปฏิวัติรัฐประหาร หรือ

ปฏิรูปการปกครองประเทศโดยทหารเป็นระยะๆ และเผด็จการรัฐสภาภายใต้ระบบทุนนิยม เหล่านี้ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากความอ่อนแอของกระบวนการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่ไม่สามารถคัดกรองและเลือกผู้แทนที่เป็นคนดี เพื่อใช้อำนาจด้านนิติบัญญัติและด้านบริหารประเทศตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้มีสาเหตุเกิดจากกระบวนการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรมจึงเป็นอุปสรรคสำคัญที่สกัดกั้นพัฒนาการความเป็นประชาธิปไตยของประเทศมาโดยตลอด

หากกล่าวเฉพาะการเลือกตั้งพบว่ก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 การดำเนินการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะดำเนินการโดยกระทรวงมหาดไทยของค์กรหนึ่งของฝ่ายบริหาร จึงเกิดข้อครหาถึงความไม่เป็นธรรมและโปร่งใสของการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ดังนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้ปฏิรูประบบการเลือกตั้งใหม่ให้ดำเนินการโดยองค์กรที่มีความเป็นอิสระไม่ขึ้นอยู่กัฝ่ายบริหาร คือ “คณะกรรมการการเลือกตั้ง” เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงในการจัดการการเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น และการทำประชามติตามที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์โดยรวมของประชาชนในประเทศ

สำหรับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นนั้นการเลือกผู้แทนประชาชนในระดับท้องถิ่นมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการเลือกผู้แทนระดับชาติ จึงได้มีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 เพื่อกำหนดกระบวนการเลือกตั้งให้ได้ผู้แทนของประชาชน ที่เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นเพื่อพัฒนาและสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น ภายใต้กระบวนการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพ มีความสุจริต และเที่ยงธรรมโดยเกิดจากความร่วมมือของ 3 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ประชาชน เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหน้าที่หลักคือจัดการเลือกตั้ง และตุลาการมีหน้าที่ตัดสินคดีที่มีการร้องว่าการเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม กลุ่มบุคคลทั้งสามฝ่ายดังกล่าวจึงมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน (Accountability) ตามหลักธรรมาภิบาล จึงจะทำให้การเลือกตั้งมีประสิทธิภาพ สุจริตและเที่ยงธรรมจนสัมฤทธิ์ผลให้ได้คนดีมีความรู้ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารอันจะสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นและประเทศชาติ

อย่างไรก็ดี ผลการเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นของประเทศไทย ที่ผ่านมากล่าวได้ว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเพราะการเลือกตั้งตลอดห้วงเวลาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านมายังขาดความสุจริต เที่ยงธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้อย่างที่ควรจะเป็น

คั้งที่มีข่าวปรากฏจนกลายเป็นคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลไม่ว่าจะเป็นศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม และศาลปกครองถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียงและพฤติการณ์อื่นๆ ของนักการเมืองและพรรคการเมืองส่งผลให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งที่ไม่สุจริตเข้ามาทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติและบางคนอาจเป็นฝ่ายรัฐบาลในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งระดับชาติ จึงน่าจะเป็นสาเหตุประการหนึ่งของการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายโดยอาศัยอำนาจทางนิติบัญญัติและบริหารไปในทางมิชอบก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศและประชาชนตลอดมา เพราะผู้ได้รับเลือกตั้งอย่างไม่สุจริตและเที่ยงธรรมภายใต้การสนับสนุนของกลุ่มทุนที่ไม่สุจริตย่อมต้องการถอนทุนที่ใช้บิดเบือนการเลือกตั้งที่คืดคินและสะสมทุนเพื่อการซื้อเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ก่อเกิดเป็นวัฏจักรการเมืองที่ไม่ยั่งยืนและจบลงด้วยการปฏิวัติรัฐประหารเพื่อล้มล้างรัฐธรรมนูญโดยทหารตลอดมา

ปรากฏการณ์ที่กล่าวมานี้ (เชาวนะ ไตรมาส (2543, หน้า 24)) ได้ศึกษาพบว่านับแต่ปี 2475 จนถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 มีการรัฐประหารถึง 9 ครั้ง และมีการกบฏ 7 ครั้ง และแม้ในสถานการณ์ปัจจุบัน (พ.ศ. 2557) ประเทศไทยก็มีรัฐบาลจากการปฏิวัติรัฐประหารครั้งที่ 11 (22 พฤษภาคม 2557) โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงเปรียบเสมือนเป็นวัฏจักรแห่งการเมืองการปกครองของประเทศไทย กล่าวคือ

เมื่อการได้มาซึ่งผู้แทนของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต หากกล่าวแต่เฉพาะการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่เป็นเป้าหมายของการศึกษาครั้งนี้จะพบว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งที่ถูกสถาปนาขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จะมีสถานะเสมือนเป็นองค์กรอิสระที่มีอำนาจกึ่งตุลาการมีหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการเลือกตั้งทุกระดับ พร้อมทั้งมีอำนาจสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมถึงจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในช่วงก่อนและหลังประกาศผลการเลือกตั้งหรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใด ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545

ต่อมาเมื่อมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 219 วรรคสามบัญญัติให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดี ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ วิธีพิจารณาและวินิจฉัยคดีให้เป็นไปตาม

ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด โดยต้องใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็ว และมาตรา 239 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม บัญญัติว่า ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุด ในกรณีที่ประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าควรให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือ เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใด ให้ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์เพื่อวินิจฉัย เมื่อศาลอุทธรณ์ได้รับคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ จนกว่าศาลอุทธรณ์จะมีคำสั่งยกคำร้อง ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใดหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งนั้นสิ้นสุดลง และให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด จากบทบัญญัติดังกล่าว รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้วางหลักกำหนดดุลอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยการเลือกตั้งที่ไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมใหม่ ด้วยการกำหนดบทบาทให้ศาลยุติธรรมเข้ามาดำเนินการควบคู่กับคณะกรรมการการเลือกตั้ง กล่าวคือ รัฐธรรมนูญกำหนดให้ศาลฎีกาเข้ามาเป็นองค์กรผู้มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าควรให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ก็มิอาจมีคำสั่งชี้ขาดเองเช่นเดิมได้ เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 239 กำหนดให้ต้องยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ซึ่งหมายรวมถึงศาลอุทธรณ์ภาคตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมเพื่อวินิจฉัย

ปัจจุบันแม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จะถูกยุบเลิกไปโดยผลของการปฏิวัติรัฐประหาร โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ค.ส.ช.) และได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 58/2557 แต่ประกาศฉบับนี้ก็ยังคงให้ศาลยุติธรรมปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ต่อไปเช่นเดิม การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดบทบาทของศาลยุติธรรมดังที่กล่าวมา แสดงว่าอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือให้มีการเลือกตั้งใหม่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้เฉพาะในช่วงก่อนประกาศผลการเลือกตั้งเท่านั้น ส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นในการดำเนินคดีที่มีการกล่าวหาว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ (1) กระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งก่อน

ประกาศผลการเลือกตั้ง และ (2) กระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งการดำเนินการส่วนที่สองศาลยุติธรรมได้เข้ามามีบทบาทดำเนินการอยู่ในปัจจุบันที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557

ที่กล่าวมานี้ในส่วนของ การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นจะพบว่า แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จะแยกกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นในการดำเนินคดีออกเป็น 2 ส่วนแล้วก็ตาม แต่ในส่วนของกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดนั้นกลับมิได้มีการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด โดยเฉพาะพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 อันมีลักษณะกฎหมายหลายฉบับในเรื่องเดียวกัน เมื่อมีการแก้ไขกฎหมายฉบับหนึ่งฉบับใด แต่ก็มิได้แก้ไขฉบับอื่นให้สอดคล้องต้องกัน จึงทำให้กฎหมายขัดกัน เป็นการขัดต่อหลักนิติธรรมอย่างแจ้งชัด ก่อให้เกิดปัญหาแก่กระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2558) หลายประการ ข้อมทำให้ผลการดำเนินคดีของกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งในช่วงก่อนและหลังประกาศผลการเลือกตั้งที่จะสกัดกั้นยังมีให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำผิดกฎหมายการเลือกตั้ง ทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและยุติธรรมไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นก่อให้เกิดความเคลงใจในหมู่ประชาชนต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลยุติธรรม และก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่ประชาชนอีกด้วย นอกจากนี้ยังส่งผลเสียหายต่อเงินงบประมาณพัฒนาท้องถิ่นและเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นชนบทมีความเป็นอยู่อย่างยากจนและพึ่งพาตนเองไม่ได้ ก่อให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจสังคมนานัปการเป็นผลเสียต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น ทั้งแนวทางของนักการเมืองท้องถิ่นดังกล่าวจะพัฒนาไปสู่นักการเมืองระดับชาติต่อไปก็ย่อมจะได้บุคคลไม่ดีเข้าไปทำหน้าที่ในฝ่ายรัฐสภาและฝ่ายบริหารก่อให้เกิดความเสียหายต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาและวิจัย เรื่อง “การพัฒนากฎหมายสำหรับกระบวนการยุติธรรมในการเลือกตั้งท้องถิ่น” และจัดทำเป็นร่างบทบัญญัติกฎหมายที่จะใช้เพื่อการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545

1.1.2 ความสำคัญของปัญหา

จากความเป็นมาของปัญหาดังกล่าว ข้อมสะท้อนให้เห็นถึงความไม่ชอบธรรมของการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นอันเกิดจากความไม่สมบูรณ์และชัดเจนของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ที่ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่กล่าวมาข้างต้น

ก่อให้เกิดปัญหาแก่กระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นแยกพิจารณาตามภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นได้ 3 ภาคส่วน ซึ่งในแต่ละภาคส่วนมีประเด็นที่เป็นปัญหาต่อการเลือกตั้งท้องถิ่นที่การวิจัยนี้จะต้องศึกษาและวิจัยเพื่อหาคำตอบสำหรับนำไปสู่การพัฒนากฎหมายต่อไป ดังนี้

1) ส่วนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น 3 ประการ คือ

(1) คดีเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในอำนาจวินิจฉัยเฉพาะของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากไม่เห็นด้วยผู้มีส่วนได้เสียไม่อาจร้องคัดค้านต่อศาลได้

(2) คดีเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งอยู่ในอำนาจวินิจฉัยเฉพาะของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากไม่เห็นด้วยผู้สมัครดังกล่าวไม่อาจร้องคัดค้านต่อศาลได้

(3) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม แต่ไม่อาจยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อศาลได้โดยตรง ต้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้นเป็นผู้ยื่นคำร้องต่อศาลชั้นอุทธรณ์ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 58/2557 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 239 วรรคสองและวรรคสี่ อาจเป็นการขัดหลักการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และเป็นเหตุให้ผู้ใช้รับเลือกตั้งเป็นคนไม่ดี

ปัญหาที่กล่าวมานี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้มีส่วนได้เสียและเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งและผลของการเลือกตั้งแต่กฎหมายกลับจำกัดสิทธิของประชาชนด้านความบกพร่องในเรื่องการใช้สิทธิคัดค้านของประชาชนต่อคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งในคดีเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและในคดีเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเลือกตั้งและปัญหาการมีอำนาจฟ้องของประชาชนในคดีเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และการตรวจสอบการดำเนินการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง และการตรวจสอบอำนาจรัฐ

2) ส่วนคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น 4 ประการ คือ

(1) ปัญหาด้านความขัดแย้งระหว่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 96 ที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติเพื่อเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครที่กระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยง

ธรรมต้องมีคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 มาตรา 8 วรรคสอง ที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติเพื่อเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครให้ใช้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 4 ใน 5 ของจำนวนกรรมการการเลือกตั้งที่มาประชุม ความขัดแย้งของกฎหมายทั้งสองฉบับนี้ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการบังคับใช้กฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(2) ปัญหาในเรื่องอำนาจในการวินิจฉัยและดุลพินิจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในเรื่องการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านจะเป็นอำนาจตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 43 วรรคสอง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 มาตรา 14 และมาตรา 19 ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งแสดงถึงความขัดแย้งของกฎหมาย 2 ฉบับ ดังกล่าว จึงเป็นปัญหาในทางคดีว่าเป็นอำนาจของฝ่ายใดจึงเกิดความไม่ชัดเจน

(3) ปัญหาในเรื่องระยะเวลาในการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือให้มีการเลือกตั้งใหม่ซึ่งแยกเป็นปัญหาก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง มีระยะเวลาน้อยโดยถูกบังคับด้วยเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศผลการเลือกตั้งภายใน 60 วัน นับแต่วันเลือกตั้งตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 58/2557 (เดิมคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีกำหนด 30 วัน) และปัญหาหลังประกาศผลการเลือกตั้งมีเวลาถึง 1 ปี นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 97 มีผลเสียเมื่อสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยไม่ทันคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ต้องประกาศผลการเลือกตั้งไปก่อนเท่ากับเปิดโอกาสให้คนไม่ดีเข้าไปปฏิบัติหน้าที่เป็นสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่นได้และการสอบสวนที่ล่าช้าก็ทำให้ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ได้นานขึ้น

(4) ปัญหาการร้องคัดค้านการเลือกตั้งซึ่งประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการรับเรื่องและดำเนินการสืบสวนสอบสวนสรุปสำนวนพร้อมวินิจฉัยชี้ขาดเพียงหน่วยงานเดียวก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งจึงเป็นเสมือนหนึ่งมีอำนาจบริหารและมีอำนาจตุลาการรวมอยู่ในองค์กรเดียวที่จะพิจารณาคัดสินคดีโดยไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ

ประเด็นปัญหาที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าในส่วนของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อบกพร่องการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพและการแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตยตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

3) ส่วนศาล มีประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น 3 ประการ คือ

(1) ปัญหาการตีความกฎหมายและการใช้ดุลพินิจของศาลแยกเป็น 2 กรณี คือ

กรณีการตีความกฎหมายและการใช้ดุลพินิจของศาลในการสั่งเพิกถอนผลการเลือกตั้ง และหรือให้เลือกตั้งใหม่ ปัญหานี้เนื่องมาจากพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 55 และมาตรา 56 กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งเพิกถอนผลการเลือกตั้งของผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือผู้สมัครใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด ซึ่งปัจจุบันตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 58/2557 ให้ศาลชั้นอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ต่อไปเช่นเดิม โดยหลังประกาศผลการเลือกตั้งศาลมีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ทำผิดให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรมและให้มีการเลือกตั้งใหม่ แต่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มิได้แก้ตาม จึงปรากฏว่าศาลบางองค์คณะสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ยกคำขอเพิกถอนผลการเลือกตั้ง ศาลบางองค์คณะสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่และเพิกถอนผลการเลือกตั้งด้วย

กรณีปัญหาการมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ ปัญหานี้เนื่องมาจากตามบทบัญญัติมาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 หลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นหรือมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ แต่ต้องภายใน 1 ปี นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เว้นแต่ความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมดังกล่าวมิได้เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับเลือกตั้งหรือมิได้เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้นั้นได้รับเลือกตั้งซึ่งปัจจุบันประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 58/2557 ให้ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อคดีมีการไต่สวนข้อเท็จจริงศาลฟังได้ว่า การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม แต่มิได้เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับเลือกตั้ง ศาลบางองค์คณะมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่งผู้นั้นและยกคำขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้น แต่ศาลบางองค์คณะเห็นว่า แม้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรมจะมีได้เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับเลือกตั้ง แต่เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้นั้นได้รับเลือกตั้งหรือไม่ ถ้าเป็นเหตุสำคัญดังกล่าวจริง ก็จะมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่งผู้นั้น และยกคำร้องขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้น ถ้าไม่เป็นเหตุสำคัญดังกล่าว ก็จะมีคำสั่งยกคำร้อง

(2) ปัญหาสภาพบังคับในการชดใช้ค่าใช้จ่ายเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 99 บัญญัติให้ผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามจำนวนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่ผู้นั้นไม่ยอมชดใช้ คณะกรรมการการเลือกตั้งฟ้องผู้นั้นเป็นคดีแพ่งบังคับชดใช้ซึ่งในคดีแพ่งผู้นั้นสามารถนำสืบต่อสู้ได้ว่าไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้ง หากคดีแพ่งศาลตัดสินให้ผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งชนะ ก็จะทำให้ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งใหม่และอาจเป็นเหตุให้ผลคำพิพากษาทั้งสองคดีขัดกัน ทั้งนี้ เพราะมาตรฐานการพิสูจน์ความผิดต่างกัน กล่าวคือ คดีเลือกตั้งการพิสูจน์ข้อเท็จจริงใช้หลัก มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า แต่คดีแพ่งการพิสูจน์ข้อเท็จจริงใช้ซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

(3) ปัญหาความไม่สอดคล้องระหว่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 97 กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 111 ในเรื่องระยะเวลาถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสืบเนื่องจากกรณีหลังประกาศผลการเลือกตั้ง การฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งเป็นเหตุให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ผู้กระทำต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง แต่การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นกับระดับชาติแตกต่างกันทั้งที่การกระทำผิดเหมือนกัน โดยการเลือกตั้งท้องถิ่นให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง 1 ปี นับแต่วันมีคำสั่ง (พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 97) แต่ในระดับชาติให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง 5 ปี นับแต่วันมีคำสั่ง (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 111) ส่งผลให้ผู้กระทำผิดในลักษณะอย่างเดียวกันทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นแต่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในระยะเวลาแตกต่างกัน

ปัญหาที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าในส่วนของศาลที่ข้อบกพร่องในเรื่องของการวินิจฉัยคดีที่มีข้อเท็จจริงคล้ายกัน แต่ศาลชั้นอุทธรณ์ตัดสินต่างกันเพราะกฎหมายที่ใช้บังคับไม่สมบูรณ์ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นเหตุให้การใช้อดุลพินิจและการตีความกฎหมายของผู้พิพากษาแตกต่างกัน นอกจากนี้สภาพบังคับของกฎหมายเลือกตั้งในทางแพ่งยังไม่มีความแน่นอน ทั้งคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นกับระดับชาติแตกต่างกันทั้งที่มีการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งทำนองเดียวกัน

นอกจากนี้การดำเนินกระบวนการพิจารณาและวินิจฉัยคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งมี 2 มาตรฐาน กล่าวคือ

ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง เมื่อมีการร้องคัดค้านการเลือกตั้งผู้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยคือคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือบุคลากรในหน่วยงานที่คณะกรรมการการ

เลือกตั้งดูแลอยู่ โดยในชั้นอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนการสอบสวนกระทำโดยไม่เปิดเผยประชาชนทั่วไปเข้าฟังไม่ได้ แม้ผู้ถูกร้องคัดค้านสามารถนำทนายหรือนุคคลอื่นที่ไว้วางใจได้จำนวนหนึ่งคนไปนั่งฟังการสอบสวนได้ แต่มีอาจกระทำอย่างใดได้ เช่น การซักถาม คงได้แต่นั่งเฉย ๆ ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 34 การให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวเพียงผู้เดียวโดยไม่มีหน่วยงานใดตรวจสอบถ่วงดุลได้ อาจเกิดการผิดพลาดและเสียหายแก่ผู้ถูกกล่าวหาผู้สุจริตได้

ส่วนหลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว เมื่อมีการร้องคัดค้านการเลือกตั้งคณะกรรมการการสืบสวนสอบสวนประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะสอบสวนจนมีการส่งสำนวนพร้อมความเห็นแก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยเห็นว่ามีการกระทำทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ก็ต้องยื่นคำร้องต่อศาลชั้นอุทธรณ์วินิจฉัยโดยการพิจารณาใช้ระบบไต่สวนเป็นไปอย่างเปิดเผย ประชาชนเข้าฟังการพิจารณาคดีได้ ผู้คัดค้านสามารถตั้งทนายความเข้ามาว่าความแทนตนเองได้

ปัญหาที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ปัญหาที่เกิดจากการร้องคัดค้านการเลือกตั้ง โดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันแต่ต่างกันที่ช่วงเวลา ถ้าร้องคัดค้านและวินิจฉัยก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้วินิจฉัย ถ้าร้องคัดค้านหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ศาลชั้นอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัยโดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการต่างกันย่อมก่อให้เกิดผลคำวินิจฉัยแตกต่างกันเป็นสองมาตรฐานเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องคัดค้าน มีความเคลือบแคลงสงสัยในคำวินิจฉัยทั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งและศาล และไม่ได้รับการยอมรับเชื่อถือ

ประเด็นปัญหาทั้งหมดเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของการวิจัยทางด้านกฎหมายครั้งนี้ที่จะนำไปสู่การพัฒนากฎหมาย สำหรับกระบวนการยุติธรรมในการเลือกตั้งท้องถิ่นในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การตีความและการใช้ดุลพินิจของศาล ซึ่งหากยังไม่พัฒนาพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ความบกพร่องและการก่อให้เกิดประเด็นปัญหาดังกล่าวทำให้ประชาชนท้องถิ่นไม่อาจมีส่วนร่วมทางการเมืองและร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างสมบูรณ์ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลก็มิอาจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสุดท้ายเมื่อกระบวนการยุติธรรมในการเลือกตั้งซึ่งเปรียบเสมือนปราการสุดท้ายในการสกัดกั้นคนไม่ดีไม่ให้เข้ามาเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการเลือกตั้งท้องถิ่นก็ย่อมไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ได้ผู้ไม่ดีเข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าวดำเนินการทุจริตคอร์รัปชันเป็นงบประมาณแผ่นดินจำนวนมากอันเป็นภัยของประชาชนทั่วประเทศ ท้องถิ่นไม่ได้รับการพัฒนา ประชาชนยังคงมีฐานะยากจนและไม่มีความสุข ปัญหาต่างๆของท้องถิ่นในด้านต่างๆ

ก็จะไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพและย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งประเทศเพราะเมื่อท้องถิ่นอ่อนแอก็ย่อมทำให้ประเทศอ่อนแอไปด้วย

ปัญหาดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ยังคงให้สิทธิและคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่จะใช้สิทธิในการเลือกผู้ที่จะทำหน้าที่ในการบริหารปกครองประเทศแทนคนที่เป็นคนดี จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัยพัฒนาปรับปรุงกฎหมายการเลือกตั้งในท้องถิ่นได้แก่ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 เพื่อหาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องของกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งในท้องถิ่นทั้งก่อนและหลังประกาศผลการเลือกตั้งในส่วนที่เกี่ยวกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งและศาล เมื่อได้คำตอบซึ่งเป็นข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 โดยจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์ชัดเจนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้ง เมื่อกระบวนการยุติธรรมดังกล่าวได้รับการแก้ไขพัฒนาให้ดีขึ้นก็ย่อมส่งผลให้ปัญหาจากกระบวนการเลือกตั้งท้องถิ่นดังกล่าวได้รับการแก้ไข เช่น การให้อำนาจฟ้องแก่ประชาชนท้องถิ่นยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรมต่อศาลได้โดยตรง การบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือศาลมีประสิทธิภาพก็จะเป็นผลให้การเลือกตั้งท้องถิ่นสุจริตและเที่ยงธรรมขึ้นได้ คนดีมีความรู้ความสามารถเข้ามาดำรงตำแหน่งใช้อำนาจหน้าที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ท้องถิ่นท้องถิ่นมีการพัฒนา ประชาชนได้รับประโยชน์มีความสุขและเป็นการบ่มเพาะนักการเมืองระดับท้องถิ่นที่จะเข้าไปทำหน้าที่นักการเมืองในระดับชาติต่อไป มีผลต่อการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐโดยรวมทำให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนและรวดเร็วและก่อให้เกิดการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องทั้งในระดับท้องถิ่นซึ่งจะเกื้อหนุนให้ในระดับชาติถูกต้องไปด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการเลือกตั้งท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาปัญหากระบวนการยุติธรรมในการเลือกตั้งท้องถิ่นส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งและศาล

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่นของประเทศฝรั่งเศสซึ่งมีการบริหารคดีและกระบวนการยุติธรรมที่ดีเป็นแบบอย่างเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่นส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

4. เพื่อจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์เหมาะสมและชัดเจนสำหรับกระบวนการยุติธรรมในการเลือกตั้งท้องถิ่น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาและวิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่เป็นปัญหา

1) ปัญหาและมูลเหตุของการเลือกตั้งท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งทั้งฝ่ายประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งและศาล

2) ปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดจากกฎหมายการเลือกตั้งและระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เป็นเหตุให้การเลือกตั้งไม่สัมฤทธิ์ผล

ประเด็นด้านกฎหมายและทฤษฎี

กฎหมายและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ เป็นกฎหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และการตีความกฎหมายและการใช้ดุลพินิจของศาล ดังนี้

1) กฎหมาย

(1) กฎหมายไทย ประกอบด้วย

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2540 และพุทธศักราช 2550)
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550
- พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545
- พระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 ฉบับ คือ
- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และ
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

(2) ระเบียบและประกาศ

- ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2550

- ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 และ

- ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 58/2557

(3) กฎหมายต่างประเทศ กฎหมายของประเทศที่เลือกใช้ในการศึกษาคือ กฎหมายเลือกตั้งของประเทศฝรั่งเศสเพราะผู้ศึกษาได้มีโอกาสไปรับการอบรมในฐานะที่เป็นตัวแทนศาลยุติธรรมจึงมีองค์ความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ที่ได้สัมผัสเชิงลึกผ่านล่ามแปลภาษาพบว่า ฝรั่งเศสมีรูปแบบ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่นซึ่งมีระบบการบริหารคดีและกระบวนการยุติธรรมที่ดีเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับของไทย กอรปกับฝรั่งเศสเป็นประเทศพัฒนาที่เป็นแบบอย่างของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ดีเหมาะแก่การนำมาศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่นของประเทศไทย

(4) ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ หลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล หลักการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หลักแห่งความรับผิดชอบ หลักการตีความกฎหมาย หลักการใช้ดุลพินิจชอบของศาลยุติธรรม

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยกำหนดกลุ่มประชากรที่ศึกษาที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบวิธีการวิจัยที่กำหนดเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในการเลือกตั้งท้องถิ่นครอบคลุมกระบวนการทั้งก่อนและหลังการประกาศผลการเลือกตั้ง ประกอบด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะอนุกรรมการวินิจฉัย เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง พนักงานสืบสวนสอบสวนสำนักสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประธานแผนกคดีเลือกตั้ง ผู้พิพากษาแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค และทนายความที่ว่าความในคดีเลือกตั้ง

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา

เนื่องจากในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามนั้นผู้ศึกษาและวิจัยปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ภาค 2 รับผิดชอบด้านคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นในภาค 2 จึงเป็นแหล่งของข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์หาคำตอบ ดังนั้นพื้นที่ศึกษาที่

ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการมีส่วนร่วมออกแบบ - ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) และการฟังความคิดเห็น (Hearing) จากประชากรที่ศึกษาจำกัดในพื้นที่เฉพาะจังหวัดที่อยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค 2 ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา สระแก้ว นครนายก และปราจีนบุรี ซึ่งทั้ง 8 จังหวัดมีรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 8 แห่ง เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 24 แห่ง เทศบาลตำบล 180 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 369 แห่ง และเมืองพัทยา ทั้งนี้เพราะมีข้อมูลทางสถิติสนับสนุนแสดงถึงประเภทและวิธีการคัดค้าน การวินิจฉัยชี้ขาดทั้งระดับ กกต. และศาล ไม่แตกต่างจากภาคอื่น ๆ ในจำนวน 9 ภาค ประกอบกับหากมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นตามประเภทที่มีการคัดค้านหลังประกาศผลการเลือกตั้งไม่ว่าเกิดในแห่งใด แนวทางการใช้ดุลพินิจตัดสินในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคใดก็อยู่ในกระบวนการใช้ดุลพินิจไม่แตกต่างกัน ดังนั้นการวิจัยจึงกำหนดขอบเขตพื้นที่การศึกษาในภาค 2

1.4 กรอบแนวคิดและสมมติฐานของการวิจัย

1.4.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

กระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นมีปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง และหลังประกาศผลการเลือกตั้งที่ส่งผลกระทบต่อความโปร่งใสตรวจสอบได้ที่จะนำไปสู่ความไม่สุจริตเกิดการซื้อสิทธิขายเสียงทำให้ได้ผู้บริหารท้องถิ่นที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการเลือกตั้งจึงนำมาสู่การวิเคราะห์หาคำตอบ ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการประกาศผลการเลือกตั้ง องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งและการพิพากษาคดีฟ้องร้องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนผู้มีสิทธิการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีเลือกตั้งโดยการวิเคราะห์ได้ชี้คแนวกคิดทฤษฎี หลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล หลักการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หลักแห่งความรับผิดชอบ หลักการตีความกฎหมาย หลักการใช้ดุลพินิจชอบของศาลยุติธรรม และหลักเกณฑ์ที่กำหนดกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพุทธศักราช 2550 ตลอดจนกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น ประกอบด้วย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 ฉบับ ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2550 ระเบียบคณะกรรมการ

การเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 58/2557

เมื่อได้คำตอบจากการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการประกาศผลการเลือกตั้ง องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกาเลือกตั้งและการพิพาคษาคติฟ้องร้องเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามกฎหมายไทยและวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายเลือกตั้งของประเทศฝรั่งเศสซึ่งถือเป็นแม่แบบของกฎหมายว่าด้วยการพิจารณาพิพาคษาคติเลือกตั้งท้องถิ่นแล้ว จึงนำไปสู่การจัดทำการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นเพื่อให้เป็นกฎหมายต้นแบบสำหรับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่นของไทย เพื่อให้ได้กรอบโครงสร้างกฎหมายที่สมบูรณ์มีเนื้อหาครอบคลุมบทบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมเลือกตั้งท้องถิ่น ขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง และการมีส่วนร่วมของประชาชนรวมทั้งสิทธิที่ประชาชนพึงมี และสภาพบังคับทางกฎหมายที่จะนำไปสู่การเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศต่อไป (ดูภาพกรอบแนวคิดการวิจัย)

กระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น

- ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง
- หลังประกาศผลการเลือกตั้ง

Model ของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นใหม่ อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความสุข

กฎหมายต้นแบบสำหรับกระบวนการเลือกตั้งมีความถูกต้องและยุติธรรม โดยมีสาระสำคัญ คือ

- ◆ ขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น
  - ◆ องค์กรที่เกี่ยวข้องและขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่
  - ◆ การมีส่วนร่วมของประชาชน
  - ◆ คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการเลือกตั้ง รวมถึงการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - ◆ ศาลมีการพิจารณาพิพากษาคดีที่บริสุทธิ์ยุติธรรมอย่างเป็นเอกภาพและสภาพบังคับของกฎหมายเลือกตั้งมีประสิทธิภาพ

- ◆ หลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล หลักการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หลักแห่งความรับผิดชอบ หลักการตีความกฎหมาย หลักการ ใช้ดุลพินิจชอบของศาลยุติธรรม
- ◆ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 ฉบับ ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2550 ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 58/2557 และกฎหมายเลือกตั้งของประเทศฝรั่งเศส

กระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น

- ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง
  - ◆ สภาพปัญหา
  - ◆ องค์กรที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พรรคการเมืองและคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- หลังประกาศผลการเลือกตั้ง
  - ◆ สภาพปัญหา
  - ◆ องค์กรที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยประชาชนดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค

1.4.2 สมมติฐานการวิจัย

การวินิจฉัยชี้ขาดคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในเรื่องนี้ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 58/2557 ที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันขัดหลักนิติธรรม ก่อให้เกิดปัญหากระทบต่อกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งทั้งฝ่ายประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งและศาล การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เป็นกฎหมายต้นแบบสำหรับแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นไปแนวทางการเลือกตั้งที่ดีตามกฎหมายเลือกตั้งของประเทศฝรั่งเศสแล้ว จะทำให้เกิดการวินิจฉัยตัดสินคดีเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปอย่างถูกต้องชอบธรรมภายใต้หลักปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกันที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งในการบังคับใช้กฎหมายและคุ้มครองสิทธิผู้เลือกตั้งอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

1.5 คำถามการวิจัย

1. ปัญหาและขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมในการเลือกตั้งท้องถิ่น
2. ขอบเขตแห่งการให้สิทธิและหน้าที่แก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น
3. ขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น
4. แนวทางการตีความและการใช้ดุลพินิจของศาลในกระบวนการยุติธรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

คำตอบที่เป็นผลผลิตจากการศึกษาและวิจัย (Output) คาดว่าจะเป็นประโยชน์

- (1) เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ประชาชนมีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสมบูรณ์ในฐานะผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและตรวจสอบการเลือกตั้งได้โดยมีสิทธิร้องคัดค้านหรือร้องคัดค้านต่อศาลได้โดยตรง ได้ผู้บริหารปกครองท้องถิ่นตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในการทำหน้าที่บริหารปกครองท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาการประทุมิชอบจากตำแหน่งหน้าที่

(2) เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งและศาลจะได้ใช้กฎหมายการเลือกตั้งที่สมบูรณ์ชัดเจน การสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพ การไต่สวนและวินิจฉัยของศาลบริสุทธิยุติธรรมและเป็นเอกภาพ ประชาชนมีสิทธิร้องคัดค้านคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือใช้สิทธิร้องคัดค้านต่อศาลโดยตรงได้

(3) เป็นประโยชน์ในภาพรวมต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์จากการเลือกตั้งได้คนดีเหมาะสมเข้ามาทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นได้ตามความประสงค์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้ประชาชนตระหนักและเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งจะไม่ยอมขายเสียงหรือทำผิดกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น ก็ย่อมจะส่งผลโดยตรงในการเลือกตั้งระดับชาติของประชาชนดีขึ้นตามไปด้วย ก่อให้เกิดการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องเหมาะสมและยั่งยืนกับประเทศไทย

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่มีความหมายเฉพาะสำหรับการวิจัยเรื่องนี้ประกอบด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล (ทศ.) องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เมืองพัทยา (มพ.) และกรุงเทพมหานคร (กทม.)

พระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 ฉบับ หมายถึง พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติองค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

กระบวนการยุติธรรมในการเลือกตั้งท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินคดีเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นอันเนื่องจากการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ระหว่างผู้เสียหายยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดได้ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หากหลังประกาศผลการเลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคเพื่อวินิจฉัย

กฎหมายต้นแบบ หมายถึง กฎหมายที่จัดทำเป็นตัวอย่างของร่างกฎหมายที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามผลของการศึกษาและวิจัย เพื่อให้เป็นต้นแบบหรือแบบอย่างสำหรับการพัฒนากฎหมาย การพัฒนากฎหมาย หมายถึง การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่น